

DE KUNST VAN HET OUD WORDEN

10 juli 1959

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze avond wil ik er allereerst op wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Na de pauze kunnen vragen worden gesteld in het algemeen, maar vragen van een persoonlijk karakter kunnen niet worden beantwoord. Vanavond beginnen wij met:

DE KUNST VAN OUD WORDEN

Ouderdom is een tweeledig verschijnsel. Wij zien dat bv. een mens oud wordt, wanneer hij zorgen heeft, teveel van zichzelf eist, ofwel weinig innerlijke vrede heeft. Een dergelijke veroudering kan reeds optreden rond de 20 - 25 jaar, zodat het mogelijk is, dat iemand die een jaar of 30 is, eruit ziet als iemand van 60 jaar en zich ook als zodanig voelt. In de tweede plaats kennen wij ouderdom die niet geestelijk is en hoofdzakelijk veroorzaakt wordt door lichamelijke verschijnselen. Bij de lichamelijke verschijnselen vinden wij slijtageprocessen, in de tweede plaats ziekteprocessen als oorzaak. Nu wil ik beginnen met de stoffelijke waarden en zal proberen van daaruit ook de geestelijke waarden aan te snijden.

Als je als stofmens leeft, dan leef je in een maatschappij die niet natuurlijk is. De wijze van leven, o.a. huisvesting, bezigheid, het verschil van zuurstofgehalte in de grote bevolkings-agglomeraties, zorgen er samen voor dat de doorsneemens, wanneer hij een normaal maatschappelijk bestaan voert, onnatuurlijk leeft. Dit onnatuurlijke veroorzaakt in het lichaam zelf reeksen van verschuivingen.

In de eerste plaats: activiteitsverschuiving. Bepaalde spieren worden bijzonder sterk ontwikkeld, andere spieren praktisch niet. Bloedsomloop wordt over het algemeen niet regelmatig, maar slechts zeer onvolledig en bij vlagen behoorlijk gestimuleerd door lichaamsoefeningen. De ademhaling is vaak oppervlakkig en wordt ook vaak verder nog wat bedorven door overmatig roken, of het gebruik van andere narcotica. Het zal u duidelijk zijn, dat deze dingen hun weerslag moeten hebben op de meest belangrijke delen van het lichaam. Daar hebben wij dan in de eerste plaats wel de afscheiding van verschillende hormonen. De hormoonafscheidingsen worden aangetast.

In de tweede plaats: onjuiste stimulansen van bepaalde klieren, die deze vochten afscheiden. Daarnaast zien wij verschil in omzetting. Het voedsel wordt bv. niet voldoende verteerd en bij de vertering is de omzetting te sterk in suiker, ook vaak te sterk in vetten. Het voedsel wordt niet meer toegevoerd naar de spierweefsels zelf, waardoor de vervanging van cellen onvolledig geschiedt. Dan krijgen wij mensen, die heel erg dik zijn, maar die zo'n papperige dikte hebben.

Wanneer je oud wilt worden, zul je in de eerste plaats moeten zorgen dat je lichamelijk in goede conditie blijft. De goede conditie kun je natuurlijk bevorderen door het regelmatig nemen van lichaamsbeweging, het zorgen, dat je regelmatig in de natuur bent, daarnaast door een zekere regelmaat te gebruiken. Ik ga u niet vertellen dat u met de kippen op stok moet gaan, want dat ligt aan het type. Wij hebben mensen die zeer actief zijn, zo 's middags rond 5 uur tot 's morgens twee uur, wij kennen ook mensen wier grootste activiteit ligt zo van 's morgens 7 tot 's middags 12. Elk type heeft dus een eigen activiteitscurve, maar zich houdende aan deze curve, zal men zijn leven moeten baseren op een schema dat activiteit vergt juist in de tijd, dat men tot een maximale prestatie in staat is. Dat geldt niet alleen voor degenen die een werkkring hebben, maar ook voor degenen die rentenieren. U hebt een bepaalde periode dat u in staat bent om veel te doen. Verschuift u zoveel mogelijk uw werkzaamheden naar deze periode. Houdt er verder rekening mee, dat rusten heel goed is, maar dat te lang rusten achtereen voor

het lichaam schadelijk is. Het is beter 2 of 3 maal te rusten, bv. een nachtrust van 4 à 5 uur, plus 2 sluimerperiodes van 1 à 1½ uur, dan ineens 10 uur achtereen te slapen. Voor de gezondheid is dat schadelijker.

Wij willen oud worden met een zekere gratie. Dat betekent voor het lichaam, dat je over het algemeen probeert, juist wanneer de embonpoint opvallend begint te groeien, toch nog enige jeugdige charme wenst te vertonen. Dat betekent, dat juist in de tijd dat de huid zich langzaam gaat verslappen en rimpels gaat vertonen, je toch probeert om dat bij te houden. Want voor jezelf is het idee, dat je "nog mee kunt" heel erg belangrijk. Dat betekent dat men een goede lichaamsverzorging nodig heeft en een goede lichaamshygiëne, dat men aan het lichaam al datgene toe moet voegen wat noodzakelijk is, juist om die gezondheid te behouden, om die frisse teint te kunnen handhaven. Daarbij wil ik o.a. wijzen op het overvloedig gebruiken van fruit, het aanvullen van het dieet met stoffen als vlees, champignons, noten, kortom stoffen, die voorzien zijn van noodzakelijke opbouwstoffen. Uit de boze - en zeker wanneer je oud wilt worden - is het gebruik van die heerlijk gekruide worstensoorten. Waarom? Deze worstensoorten worden over het algemeen wat zwaarder gezouten en een teveel aan zout betekent een teveel aan vocht in het lichaam. Te veel vocht betekent een zwaardere belasting van het spierweefsel, met gelijktijdig een kleiner rendement.

Als u daar rekening mee houdt, dan bent u al een heel eind op weg. Verder: zeg niet "Ik voel mij vandaag zo slap en oud, nu ga ik zitten hangen". Als u werkelijk oud wilt worden op een prettige manier, moet u zichzelf aanwennen om, ook al zint het eigenlijk niet, regelmatig toch beweging te nemen. In het begin zul je je daartoe moeten dwingen. Het vraagt een zekere zelfbeheersing. Op den duur echter gaat het vanzelf en word je vanzelf ook gespierder, werk je zuiverder en prettiger.

Dan is er nog een punt dat wij hier even aan moeten snijden: om het lichaam te voorzien van de toch werkelijk nodige zuurstof, is het noodzakelijk, dat zoveel mogelijk van het long-areaal zo gelijkmatig wordt gebruikt. Dit betekent niet alleen een vergrote toevoer van zuurstof, maar ook een sneller afvoeren van stoffen die wij via de ademen kwijt plegen te raken. Hierdoor treedt een verminderde belasting van het hart en de bloedsomloop op. Verder wordt een regelmatigere opbouw en versterking van de celweefsels bevorderd, evenals een geregelder verloop van de stofwisselingsprocessen. Wen u zich eraan, steeds wanneer u in de buitenlucht bent - bij voorkeur onder bomen - enige malen diep adem te halen. U doet dit natuurlijk niet bij voorkeur wanneer u juist achter een bus van de HTM staat, of ergens in een volle tram, of overdrukke straat. Diep adem halen bereikt u het best, door niet sterk in, maar vooral sterk uit te ademen. Stuw alle lucht maar uit uw longen, u houdt dan vanzelf een goede en diepe ademtechniek aan wanneer u de lucht weer binnen laat stromen. Een regelmatig volhouden van de zo eenvoudige adem oefeningen bevordert de goede toestand van het lichaam en dus ook de houdbaarheid ervan.

Nu spreken wij wel over het lichaam, maar er zijn toch zeker andere factoren die bij het ouder worden belangrijker zijn. In de eerste plaats moet men zich er steeds van bewust zijn, tot welke generatie men eigenlijk behoort. Er zijn namelijk vele mensen, die met alle geweld proberen om jonger te lijken, of te zijn. Wanneer men echter 50 jaar oud is en men tracht zich toch nog te gedragen als iemand van 25 jaar, dan legt men zich daarmee zoveel innerlijke spanningen op, dwingt men zich zozeer tot een verloochenen van eigen persoonlijkheid en eigen karakterpatroon, dat men alleen al hierdoor veel sneller veroudert. Dit betekent natuurlijk niet, dat u, omdat u toevallig 50 jaar oud bent, nu ook gedekte kleding moet gaan dragen en uzelf aan de wereld moet tonen als een ambtenaar in ruste, of een douairière. Maar u moet zich er van bewust zijn - en zonder angst daarvoor - dat u ouder wordt.

Oud worden is namelijk evenzeer een geestelijk als een lichamelijk proces. Wanneer je leeft, doe je een bepaalde reeks van ervaringen op. Die ervaringen zullen de wijze bepalen, waarop je leeft. Dit heeft zeker niet in de eerste plaats te maken met het begeerteleven. Het bepaalt in de eerste plaats de wijze, waarop je je in de wereld aan zult passen. Die aanpassing is nooit zuiver ten opzichte van het heden. U bent geboren in een tijd met zijn eigen problemen, met bepaalde opvoedingsmethoden en mogelijkheden. Verder hebt u aan de hand daarvan voor u zelf iets kunnen bereiken, dan wel bent u van anderen afhankelijk gebleven. Ook dit heeft zijn stempel

op u gedrukt. U hebt vooroordelen en niet juiste opvattingen opgedaan. Het zijn eigenlijk juist deze dingen die u werkelijk oud kunnen maken, geestelijk oud. Geestelijk oud zijn betekent in vele gevallen echter ook veel meer geestelijke inhoud hebben. Niet noodzakelijk: wijzer zijn. Men gaat helaas maar al te vaak van het standpunt uit: ik ben ouder en dus ben ik wijzer, weet ik meer. Dus heb ik het recht aandacht te eisen en gehoord te worden. En helaas ook nog vaak. Dus heeft men zich maar naar mij te richten. En wie van dit laatste standpunt uitgaat wordt niet alleen sneller oud, maar is daarbij bovendien nog veel ongelukkiger. Op het ogenblik, dat je je leeftijd als een argument gaat gebruiken in je strijd tegen de wereld, zal die wereld daar niet meer mee akkoord willen gaan. Zij verwerpt dan zelfs het waardevolle wat je te bieden hebt. Daardoor wordt het leven voor jou veel bitterder en hopen de moeilijkheden zich steeds meer op.

Stel u ook niet voor, dat de ouderdom betekent, dat men bijzonder veel rust nodig heeft. In tegendeel: Lichamelijke ouderdom maakt het mogelijk om in een gestadiger, zij het ietwat lager tempo te werken dan een jongere, terwijl men dit dan langer kan volhouden. De oudere heeft in verhouding minder rust nodig en zal dan ook, tenzij met tracht het snellere tempo van veel jongere mensen te blijven volhouden, dan ook meer dan jongeren kunnen presteren. Op de lange duur is de ouderdom productiever op elk terrein, geestelijk zowel als stoffelijk, in maatschappelijk opzicht tenminste.

De vraag die nu als een tweede punt komt, luidt voor u nu: hoe gaat dat dan verder? Want als wij nu alles hebben gedaan wat hier is gezegd, wanneer wij ook hebben begrepen dat wij voor jongeren plaats moeten maken, of onze meerwaardigheid door eigen prestaties moeten bewijzen, wat dan? Wanneer wij begrijpen, dat wij geen recht kunnen ontlenen aan onze leeftijd om anderen te veroordelen, dat wij aan precies dezelfde normen zullen moeten beantwoorden als ieder ander, dan blijft er toch nog wel het een en ander over.

Ouder worden betekent m.i. voor alles: rijper worden. Rijper, door dat men het leven beter kent. Rijper ook, omdat men de eigen instelling t.o.v. het stoffelijke leven wat meer vast wenst te leggen. Naarmate de mensen ouder worden, zullen zij ook meer gevormd worden. De mogelijkheid tot bewustwording is groter geworden. Ook de belangstelling voor de raadselen van de dood en al wat daar achter ligt, is aanmerkelijk groter geworden. Het gevolg is, dat de oudere mens de grotere mogelijkheid heeft met geestelijke waarden in contact te komen. Hij is in dit opzicht althans de meerdere van de gemiddelde jongere mens. Door een intensifiëren van eigen geloof kan de oudere komen tot het overwegen van problemen van groot belang. Hij komt tot het bouwen van theorieën, die misschien niet juist zijn, maar toch ongetwijfeld het hunne bij zullen kunnen dragen tot de vorming van anderen.

Hij is in staat, vooral wanneer hij wat vrijer staat tegenover God in zijn geloof, contact op te nemen met de vele geestelijke invloeden rond hem. Hij voelt deze krachten sterker aan en kan zich vaak beter realiseren wat zij betekenen. Wanneer die mens daarnaast toch verwant weet te blijven met de natuur en niet, omdat men ouder is, uiterlijk grote bezadigdheid gaat tonen, terwijl innerlijk stormen van begeren bestaan, dan zal men zeker kunnen komen tot een steeds grotere en sterkere bewustwording. De kunst van het ouder worden bestaat erin, de ervaringen van het leven - met een aanvaarden van de werkelijkheden in het leven - steeds weer te gebruiken voor een verder doordringen op geestelijk terrein. Verder, om datgene wat je geleerd en beleefd hebt in de stof, te maken tot de drijfveer voor een geestelijk streven, dat niet meer door de dood kan worden onderbroken. Wanneer je jong bent, moet je leren je plaats in de wereld te vinden. Dan moet je leren te passen in de maatschappij, waarin je toevallig geboren wordt. Wanneer je bijna volwassen bent, begin je jezelf een plaats te veroveren in die maatschappij. Wanneer je eenmaal ouder bent, is het voor deze dingen veelal te laat. Dan is het noodzakelijk, je voor te bereiden op een eeuwigheid, die juist door de tijd, die op aarde werd doorgebracht, steeds sterker voor je kan gaan spreken.

Dan is het de tijd om te werken met de gemeenschap en voor de gemeenschap, zonder daarbij zelf eisen aan die gemeenschap te stellen. Een mens die oud is, kan zeer gelukkig zijn. Hij kan ook zeer gezond blijven, kan zeer wijs zijn. Maar die dingen zijn alleen mogelijk, wanneer die mens de innerlijke kracht en het innerlijk geluk weet te vinden. De grootste kunst van het ouder worden is nu juist, dit innerlijk geluk in jezelf te bevestigen. Vrede te kennen ook. Niet zeggen:

ik heb nog zoveel in de wereld te doen. Wat u niet meer kunt doen, zullen, zo het noodzakelijk is, anderen wel doen. Het werken van uw eigen wezen is onbelangrijk vanuit de eeuwigheid gezien, wanneer wij de korte tijd van leven in aanmerking nemen. Het is niet van kosmisch belang dat u nog al uw plannen uit kunt voeren, wanneer u al wat ouder bent. Wel is het kosmisch belangrijk, dat u - zo ver u dit mogelijk is - de krachten van Licht, van wijsheid en bewustzijn uitdraagt in de wereld.

Het is belangrijk dat u in uzelf die stilte weet te wekken, die men vrede heet. Belangrijk is het aanvaarden van het leven. Niet in een absolute berusting, maar in een aanvaarden van het onvermijdelijke. Wanneer je deze rust hebt gevonden, ben je in staat veel van de onrust van anderen eenvoudig te absorberen. Je neemt de problemen van anderen in je op en helpt zo ze op te lossen. Je krijgt dan betekenis in kosmische zin, niet omdat je leeft, maar door de wijze waarop je leeft. En of je nu jong bent of oud, m.i. is het meest belangrijke voor elke mens toch wel, dat hij iets betekent in de wereld. Juist wanneer je wat ouder wordt zul je moeten gaan beseffen dat een dergelijke betekenis niet alleen kan worden uitgedrukt in het stoffelijke. Zelfs kan men deze betekenis niet uitdrukken in het leiden van anderen, of het uitdragen van ervaringen en levenswijsheid.

Kosmisch gezien is de betekenis van je wezen eigenlijk hoofdzakelijk afhankelijk van de sfeer die je rond je legt. Hoe ouder je wordt, hoe belangrijker juist dit is. De kunst van het gelukkig ouder worden is vooral, rond je een sfeer te scheppen van vrede, van rust, van aanvaarding, zodat een ander - die het met uw denkbeelden waarschijnlijk niet eens is - toch bij u voor een ogenblik rust, even een veilige haven kan vinden. Belangrijk ben je dan, omdat de ander een ogenblik kan verpozen, om dan met grotere kracht in eigen leven en streven verder te gaan. De vrucht van het ouder worden dient te zijn juist daar, waar het de jeugd nog vaak moeilijk of onmogelijk blijkt, aan het drijven van de materie te ontsnappen, daarnaast sterker en sterker een contact te verkrijgen met de God die in je woont.

N.B. Ik bedoel niet, dat we nu allemaal vroom moeten worden, allemaal patertjes en nonnetjes of begijntjes. Blijf rustig, ook al ben je al 70, werelds. Dat maakt niets uit. Leef zoals je wilt, zoals je voelt te moeten doen. Maar probeer in u een contact te krijgen met God. Of je dit bereikt langs de weg van geestelijke vrienden en geestelijke geleiders, of langs de meer dogmatische weg van een of ander geloof, maakt ook al weer niet veel uit. Het is immers niet belangrijk hoe wij tot God komen, het gaat er maar om dat wij het bewustzijn van zijn Kracht, van het Licht, in ons hebben.

Er is eens iemand geweest die sprak over de zalige ouderdom. Nu spotlucht u een weinig en u vraagt zich af: hoe dat nu wel kan: zalige ouderdom. Maar deze mens maakte de volgende opmerking. In de jeugd was ik als een onweersbui. Later was ik als een licht, dat te fel is en verblindt. Maar nu ik oud ben geworden, straalt mijn innerlijk weten door mijn wezen naar buiten, als het licht van een kaars door albast getemperd, edel, openbarende juist zo, wat het licht eigenlijk is en betekent. Deze mens, een schrijver, was geheel niet godsdienstig. In tegendeel. Men heeft zelfs vele van zijn boeken op een verboden lijst gezet. Toch was het juist deze mens die meer dan anderen leerde begrijpen hoe je innerlijke kracht, het innerlijk beleven, het belangrijkste wordt van de ouderdom. Indien wij dit beseffen, kunnen wij de kunst van het ouder worden met enkele woorden omschrijven: Probeer innerlijk steeds rijper te worden. Probeer steeds meer tot de goddelijke kracht te komen, zoals deze zich openbaart in jezelf. Probeer daarnaast te leven als een normaal mens. Dit is dan het antwoord in een notendop op alle vragen.

Nu wil ik u nog een paar regels geven.

De eerste reeks begint met: doe niet en denk niet:

1. Denk niet dat ouderdom u enig recht geeft op de eerbied van de jongeren.
2. Doe nooit alsof uw ouderdom u onderscheidt van of meerwaardig maakt t.o. anderen.
3. Denk nooit dat bezit of verworven wijsheid enige werkelijke betekenis kan hebben, zonder een geestelijke achtergrond.

4. Doe nooit alsof u in staat zou zijn de wereld te redden, maar help de jongeren die trachten dat te doen.

5. Klaag niet over de ongemakken van de ouderdom, maar geniet van de goede zijden die zij heeft.

En nu nog een paar dingen die u wel zou moeten doen:

1. Wijs jezelf en anderen steeds op het vele goede dat het leven ook u heeft gegeven en geniet er van, al is het maar als een herinnering.

2. Houd je niet bezig met de problemen van de jeugd, de zakenwereld of de politiek, tenzij dit werkelijk noodzakelijk is. Moet je dit om enigerlei reden toch doen, zoek dan ook hierin de innerlijke waarden. Dat verrijkt u en maakt het leven belangrijk.

3. Blijf altijd rustig en tracht, steeds een grote tevredenheid in jezelf te wekken. Slechts hierdoor kun je de overdaad aan levenskrachten verwerven die niet alleen een langer leven geeft, maar - wat belangrijker is - je ook maakt tot een lichtend baken voor de mensheid.

4. En laatste regel: Leer te lachen. Leer vreugde te kennen. Verheug u steeds weer in de kleine dingen des levens. Zoek niet alleen naar vreugde in het grote, verheug u echter bovenal in het erkennen der waarheid. Zo kunt u komen tot de vreugde der Goddelijke Waarheid, de innerlijke kracht van het Goddelijk Licht.

Reactie: Ik ben het voor 100% met u eens. Maar voor velen is het toch moeilijk op een juiste wijze oud te worden.

Antwoord: Dat komt door het feit dat de meeste mensen de ouderdom verkeerd zien. Of wel zij zien haar als het verliezen van iets, ofwel als het verwerven van een recht. Juist wanneer een mens ouder wordt, heeft hij de gewoonte, terug te zien op al hetgeen hij achter zich heeft gelaten, in plaats van de schatten op te sommen die hij in zich draagt als herinneringen en wijsheid. Wanneer je echter ouder wordt in bewustzijn van het vele dat men gehad heeft, zich bewust van de vrede die men heeft gewonnen, dan hoeft men zich zoveel zorgen niet meer te maken. Ook dient men te bedenken dat men, juist wanneer men ouder is, met heel weinig al tevreden kan zijn. Stel geen grote eisen meer aan de wereld, en als je al eisen wilt stellen, stel deze dan alleen aan jezelf. Op die manier blijf je jong, zelfs al word je 100 jaar oud.

Reactie: Ik wil niet alleen u, spreker, maar de ODV danken. Ik ben ook al wat ouder en weet hoeveel steun en inzicht men ons hier geeft.

Antwoord: Daar word ik haast verlegen onder. Ook al betreft het mij niet in het bijzonder. Maar helpen wij de mensen eigenlijk om goed ouder te worden?

Reactie: Ja, ja.

Antwoord: Neen. Wij helpen de mensen alleen maar om betere mensen te zijn. Meer mens te zijn. En wanneer je in de goede zin mens bent, ben je eeuwig.

Reactie: Daarom is er ook een verschil tussen leeftijd en ouderdom.

Antwoord: Ja, er zijn mensen die kinderen blijven in denken en leven, terwijl zij aartsvaderlijk worden in ouderdom. Mits dit kinderlijke gebaseerd blijft op de ervaringen van het leven, blijkt het buitengewoon kostbaar. Er staat niet voor niets geschreven: "Indien gij niet wordt als dezen - kinderen - zult gij niet ingaan tot het koninkrijk Gods." Wanneer je daarover nadenkt, ga je vanzelf vragen: ja, maar wat is ouderdom dan eigenlijk? Ouderdom is het onvermogen om de eeuwigheid in jezelf te begrijpen, anders zou je eeuwig jong zijn. Uw leeftijd heeft er inderdaad niets mee te maken.

Vraag: Maar het lichaam?

Antwoord: Wordt u ouder, wanneer uw winterjas motgaten gaat vertonen? Neen. U hoeft zelf, uw feitelijk wezen, niet ouder te worden, wanneer het lichaam ouder wordt. Wanneer je de eeuwig jeugd in je draagt en je daarvan bewust bent met kinderlijke vreugde aan het leven,

dan kan je lichaam natuurlijk gebreken gaan vertonen, maar zij zullen nooit zo erg zijn, dat zij je werkelijk hinderen. Wanneer het lichaam op een gegeven ogenblik gebreken vertoont, dan moeten wij er zeker van zijn, dan mogen wij er zeker van zijn, dat dit voor een groot gedeelte komt, doordat wij zelf in het leven verkeerd hebben gestaan t.o. onze werkelijkheid. Ook de slijtage door de ouderdom is voor een heel groot gedeelte te wijten aan de innerlijke disharmonie. Als je dus de vrede in jezelf wel kunt vinden, maar je lichaam wil niet helemaal mee, zeg dan tegen jezelf: "Ik heb moeten leren. De kosten ervan betaal ik. Maar als ik nu maar de vreugden van het leven in mij draag, dan is het voldoende".

Vraag: U hebt gezegd dat de oudjes, wat de productie betreft, net zo goed meekunnen als de jongeren, maar wat zien wij in de maatschappij? Boven de 65 jaar moet je eruit.
Antwoord: Dat is niet de schuld van de ouderdom, maar van de sociale wetgeving. Gezien het feit dat men in de bedrijven een noodzakelijke premie moet betalen, om een zeker pensioengerechtigd zijn te garanderen, gezien het feit dat men over het algemeen verder aan ouderen een ruimer salaris moet toekennen dan aan jongeren, gezien het feit dat jongeren die in het bedrijf opgroeien en ermee vergroeid zijn, over het algemeen niet zo scherp veranderingen willen aanbrengen in het bedrijf als ouderen met voldoende inzicht. Wanneer zij er eenmaal inkomen, is het logisch dat de bedrijven bij voorkeur jongeren, als wel zeer jonge mensen, aantrekken voor het.....

Het is begrijpelijk dat zo'n bedrijf bij het aantrekken van oudere werkkrachten, zich geplaatst ziet tegenover hogere financiële lasten. In de tweede plaats, gezien de sociale wetgeving en wat eraan verbonden is, vaak aan hoger risico ook. Een risico, dat niet alleen absenteïsme betreft, maar ook bv. een plotseling uitvallen. Het is dus logisch dat de meeste bedrijven in de moderne maatschappij niet geneigd zijn ouderen te gebruiken. Dat men daarbij wel eens helaas vergeet dat het vaak belangrijker is om een betrouwbaar en een regelmatig werkend mens neer te zetten dan twee of drie jongeren te nemen, die het eigenlijk zo goed niet kunnen.....
Dat is weer een verschijnsel van een maatschappij die meer afgaat op het diploma dan op de bekwaamheid, een maatschappij die zich meer bezig houdt met het regelen van het leven van anderen, dan met het vaststellen van de bekwaamheden van anderen.

Ik durf u te garanderen dat, wanneer hier een maatschappij, of een firma zou zijn die zou willen werken en tegen normale honorering verder, met mensen van ongeveer pensioengerechtigde leeftijd, met mensen van 55 tot 70 jaar - daarbij rekening houdende dus met hun bezetting die niet op belangrijkheid van enkele vooraanstaanden in de kantoren gericht is, maar op een gelijkmatige arbeidsverdeling - dat zij met ongeveer 50% van het gebruikelijke personeel een prestatie van 100% zou kunnen leveren. Daar ben ik van overtuigd. De doorsnee jonge mens ziet niet meer in het werk zijn leven, maar werkt alleen, om, zodra het afgelopen is, met leven te kunnen beginnen, terwijl juist de oudere in zijn werk vaak een levensvervulling ziet, een deel hebben aan de maatschappij.

Het gaat mij hier om het vaststellen van het feit, dat, gezien een gestaag werktempo over het algemeen, ook de bereidheid om wat meer te doen, men dus met een bezetting van ouderen bij minder personeel meer zou kunnen bereiken. En ook meer verantwoordelijkheidsgevoel.

Nu kunnen wij eerst gaan pauzeren. Na de pauze gelegenheid tot algemene vraagstelling, vrienden. Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden.

Vragenrubriek. Geen persoonlijke vragen.

(De eerste vraag werd niet beantwoord.)

Vraag: Iemand zag in zijn droom een soort Mariafiguur. Deze ging weg en op dezelfde plaats lag een groot kruis, bezet met diamanten. Hij heeft dit kruis opgenomen om het voor zichzelf te houden. Heeft deze droom een bijzondere betekenis? Er schijnen meer mensen te zijn die van kruisen dromen.

Antwoord: Dat er van kruisen gedroomd wordt is natuurlijk begrijpelijk. Wij hebben hier te maken met een symbool van de Christelijke levensweg. Dan neem ik hierbij aan, dat het kruis in kwestie een z.g. Christelijk kruis was. Vier delen in de lengte op drie delen in de breedte, minimaal. Is dat het geval, dan wordt hierbij een soort geloofssymbool als het ware gegeven. Nu stelt men hier: men droomt van een soort Mariaverschijning. Die Mariafiguur kan alleen voortkomen in een milieu, dat katholiek is, ofwel bij mensen die zich zeer interesseren voor de Egyptische mythologie. Het kan namelijk net zo goed een Isisfiguur zijn, als een Mariafiguur. In verband met het kruis zou men dus kunnen zeggen: uit de stoffelijke wereld - moederbegrip van de wereld - is een geestelijke waarheid ontsproten, een lichtende waarheid, gezien de diamanten, die erop liggen. Vanaf het ogenblik dat men dit kruis voor zichzelf verstoppt, begint er iets onplezierigs in de zaak te komen. Een kruis is om te dragen en niet om te verstoppen. Hier zou dus uit voortkomen de opinie: iemand, die zo droomt, zal zichzelf wijzer achten, of trachten zichzelf wijzer en beter te zien, dan zijn omgeving. Als gevolg waarvan veel wordt verzwegen, dat beter geopenbaard kon worden, waarbij innerlijke onevenwichtigheid niet onwaarschijnlijk is. Het is het laatste, wat het hier eigenlijk doet. Zou daartegen het kruis opgenomen zijn, hetzij als sieraad om het te dragen, voor zich uit te dragen, hetzij als een werkelijk kruis, dan zal het aangeven m.i. bij het voor zich uitdragen: het openbaren van de erkende waarheid. Dan zeer waarschijnlijk onder Goddelijke, of hoog geestelijke leiding. Het op je nemen van het kruis zou betekenen; het dragen van verantwoordelijkheden voor anderen, of ter wille van de Goddelijke liefde. In die gevallen zou het dus wel weer een mooie droom zijn.

Vraag: Is het hoofd van de mormonenkerk een ziener? Is deze kerk daadwerkelijk opgebouwd, zoals aangegeven door Christus? Is het evangelie pas weer daardoor door Joseph Smith op aarde terugkomen? Dit met het oog op: hoofd = profeet, 12 apostelen = priesters. Zijn de dogma's in de belijdenis conform aan Jezus Christus nieuwe wet van liefde etc.?

Antwoord: Het is een tamelijk moeilijke vraag, omdat ik de mormonen zeker niet graag zou willen beledigen. In de laatste tijd kunnen wij zeggen dat de mormonen een samenleving vormen die vaak heel wat dichter bij het evangelie staat dan vele andere Christelijke richtingen. Dit dus vooraf. De stichter van de gemeenschap was een opportunist. De openbaring en de profetie dus, waarop dit alles gebaseerd is, is helaas een mythe, die geschapen werd door iemand die dit ten eigen voordeel deed. Wij weten dan ook, dat degene die de trek geleid hebben in die eerste tijd van de mormonen en de stichter daarvan aan de ene kant geestdrijvers waren, maar aan de andere kant eigenlijk uit dit overtuigen en bekeren van anderen, voor zichzelf winst en wel vooral een leven zoals zij wensten, wisten te voorschijn te toveren. Het zal u dus duidelijk zijn, dat de mormonenleerstellingen zeker niet zuiver evangelisch zijn. Zij zijn wel gebaseerd op het Christendom.

Dat brengt met zich mee dat de mormonen zelf langzaam maar zeker een verandering van de oorspronkelijke dogma's tot stand brachten. Dit is hoofdzakelijk een kwestie van interpretatie. Dat geef ik graag toe. Maar een verandering was er. Zo werd de oorspronkelijke groep, die gebaseerd was op een aanpassing aan milieu met uitbuiting van vrouwen en kinderen, tot een waardige religieuze gemeenschap, die de eerste christengemeenschappen zoals die in Jeruzalem, begon te imiteren. Hieruit volgde een niet-strijden tegen anderen, een jezelf op-offeren voor het geloof, een zending die in ieder gelijkelijk berust. Daarnaast, in de hiërarchie, een terugkeer tot de tijd van Jezus, waarbij zij weer een leider zien, die met zijn ouderlingen aan de godsdienst een speciaal karakter geeft.

Opvallend is het verder dat wij hier nu een zuiverder priesterschap vinden, als in de zogenaamde christelijke samenleving. Hier is de priester namelijk niet iemand die teert op de gemeenschap, maar iemand die naast zijn werk voor de gemeenschap, zo mogelijk zijn eigen brood verdient.

Soms wordt hij door gaven in natura gesteund, maar hij zal nooit over een vast inkomen of een salaris kunnen beschikken, terwijl hij als ouderling ook geen eisen aan de gemeenschap op stoffelijk gebied kan stellen.

De zendeling is iemand die, wanneer hij maar even de middelen heeft, de kosten van zijn zending zelf betaalt. Hij zal werken voor zijn brood, tenzij zijn zending dit op een gegeven ogenblik geheel onmogelijk maakt. In dat geval ontvangt hij geen overbodige gelden, of goederen, maar slechts wat onontbeerlijk is voor zijn levensonderhoud. Wanneer hij een auto werkelijk nodig heeft, kan hij die krijgen. Maar zij wordt niet zijn eigendom en is alleen voor zijn werk ter beschikking. Dit alles is heel mooi. Maar het houdt niet in, dat er sprake is van een ware profeet, een werkelijk evangelisch bestaan op grond van de tafelen - gouden tafelen - die de stichter door een engel zouden zijn gegeven. Dit is helaas bedrog geweest. Maar het geheel bewijst wel, dat zelfs uit de leugen iets goeds kan groeien.

Vraag: Waarom krijgt men bij seances met planchette enz. wel boodschappen, maar wordt zelden of nooit gewag gemaakt van uittredingen en de ontmoetingen in deze toestand?

Antwoord: Bij het hanteren van een planchette, kruis en bord, ouijabord e.d. wordt via het onderbewustzijn en de eigen kracht van een medium, gehanteerd door de geest. Zo het al de geest is die de boodschap door wil geven. Een zich herinneren door verwijzen naar een nabij gelegen geestelijk gebeuren, zou de eigen gedachten te sterk kunnen doen werken en daardoor de draad, het contact, verbreken. Het is dus niet wenselijk, dat er te veel in verband met het medium zelf wordt gezegd. Gebeurt dit toch, dan speelt het onderbewustzijn vaak een te grote rol.

Verder moet ik er op wijzen dat ontmoetingen met bekende overgeganen tijdens een uittreden, heel wat zeldzamer voorkomen dan men schijnt te denken. Wanneer men daarvan droomt, wil men dit graag als een uittreding zien. Maar geloof mij, een werkelijke uittreding kunt u zich alleen in droomfragmenten herinneren, tenzij u afstand kunt doen in uw herinneren van elke op stof gelijkende vormgeving. De doorsneemens kan dit echter niet. U zult dus begrijpen, dat het zeer moeilijk zal worden een bevestiging te geven van hetgeen u gedroomd hebt, of wat u zich meent te herinneren. Dit zou immers onwaar of slechts zeer ten dele waar zijn. Anderzijds zou het vaak zeer storend zijn voor eigen bedoeling, op deze dingen te sterk te wijzen tijdens een contact. De mededelingen die belangrijk worden geacht, zouden op de achtergrond komen, of onvolledig worden opgenomen, terwijl zelfs het gevaar bestaat dat de beheersing van planchette voor de inspirerende geest teloor zou gaan.

Vraag: Men kan zich toch niet altijd herinneren, wanneer een contact door uittreding tot stand komt?

Antwoord: Neen. Het is integendeel zo, dat werkelijke contacten bij uittreding meestal niet kunnen worden herinnerd. Alleen wanneer het een uittreden op eigen wereld, dan wel een mededeling die in woorden kan worden uitgedrukt, zal soms een herinneren redelijk mogelijk zijn. Wanneer u zich realiseert hoe groot het verschil is bv. tussen de sfeer waarin wij leven en uw eigen wereld, daarnaast u bewust bent van het feit dat dergelijke verschillen reeds sterk bestaan bv. op het astraal terrein en het zomerland - wat nog vormen-werelden zijn - zult u wel begrijpen dat het met een menselijke rede heel moeilijk zal zijn, zich ook maar iets van die andere sferen te herinneren. Vaak blijft dan ook eerder een emotie ervan over, dan een weten.

Voor boodschappen echter maakte ik reeds een uitzondering. Soms is het ook in de geest mogelijk een boodschap zo uit te drukken dat zij stoffelijk behouden kan worden. Zij kan dan positief worden behouden - een reeks van woorden - of negatief, in een droombeeld. Dit laatste is dan niet de beleving bij uittreding, doch een beeld dat als gevolg van de belevingen daarbij in het herinneringsvermogen van de mens wordt gegrift. Verder kan een negatief herinneren ontstaan, wanneer wij geen redelijk beeld vast kunnen leggen of onthouden, maar wel een uitdrukken in symbolen kunnen verkrijgen. In de praktijk kan dan ook worden gezegd dat elk beeld dat men van een andere sfeer of wereld verkreeg, ofwel een reeks van symbolen, dan wel een vertaling van de werkelijkheid in meer stoffelijke termen betekent.

Vraag: Maar kan het dan niet als wijze van bewijs in het onderbewustzijn worden vastgelegd. Het is toch belangrijk te weten of het waar is.

Antwoord: Daar zijn, zoals reeds opgemerkt, bepaalde bezwaren tegen. Nu zoekt de mens naar een bewijs. Dat eenvoudige planchetje of vaak haast kolderachtige kruis, geldt voor de mensen vaak als bewijs, dat iets juist is. Hun innerlijk voelen rekenen zij echter niet als bewijs. Dit is zeer te betreuren. Nog meer betreur ik, dat juist dit zo vaak voorkomt bij mensen die "werkelijk aan spiritisme doen". Hoe meer men echter hecht aan het verschijnsel, hoe groter de moeilijkheden die kunnen ontstaan.

Ik ga even hierop verder, ofschoon ik nu van de vraag moet afwijken:

Dergelijke mensen zijn heel vaak haast niet te bereiken met inspiratie, omdat zij eenvoudig niet willen begrijpen dat inspiratie voortkomt uit een zelf pogen. Dit wordt dan door de geest zo geleid en versterkt, dat een prestatie wordt bereikt die ver boven eigen kunnen kan liggen. Men gaat op inspiratie zitten wachten en dan komt het zelden of nooit. Want in dit wachten moet een denkproces in beweging worden gebracht en dat gaat haast niet. Als je een spoorwagen hebt die door iemand op gang is gebracht, dan is het voor u gemakkelijk genoeg een wissel om te gooien en te zorgen dat hij op een ander spoor komt. Maar als iedereen gaat zitten wachten totdat dat ding vanzelf gaat rollen naar het juiste spoor toe, dan gebeurt er niets. Zo is het met de mens ook. Wanneer die gedachtenprocessen aan de gang zijn en een concentratie op bepaalde geestelijke waarden aanwezig is, dan is het makkelijk om die mens te helpen, te inspireren.

Maar een dergelijke inspiratie wordt door velen dan verworpen, of met een lichte achterdocht bekeken. "Zou het niet uit mijzelf zijn gekomen?" Waarom? Zij moeten een bewijs hebben, dat buiten hen staat. Er zijn mensen die je geestelijk kunt verheffen, je kunt ze rijk maken, terwijl ze alles wat je ze geeft, zij onzin vinden. Je inspireert ze dag in dag uit. "Het is kolder, het is mijn eigen verstand, het is mijn onderbewustzijn." Die mensen zijn pas gelukkig, wanneer je ze in een donkere kamer weet te lokken en je geeft ze een klap met een hamer op de hersens. Dan hebben ze een bewijs. De mens vraagt teveel om bewijzen. Als je toch werkelijk gelooft in de hogere krachten, in de Goddelijke kracht die in je leeft en die je helpt, is daar een bewijs voor nodig? Dat hoeft je alleen maar te accepteren en dan komt de zaak vanzelf in orde. Wanneer je zo naar al die bewijzen aan het zoeken bent, deugt het niet. Wanneer dan de geest wil helpen door een schijnbaar bewijs te produceren, dan is dat alleen maar om die mens in staat te stellen verder te gaan.

Maar als hij toch in zichzelf weet: "God is liefde, God is licht, God is kracht" - dan hoeft hij nog niet eens aan de geest en al die tussendingen te geloven, hij ontdekt later zelf wel dat die bestaan - dan zegt hij: "Ja, ik moet die mens helpen. Ik weet niet hoe. God zal mij helpen. Ik wil dit bereiken, ik wil dat bereiken. Ja, ik weet eigenlijk niet, of ik het kan. Ik zal het doen, want God zal mij helpen." Als hij zó redeneert, dan zijn al die dingen niet nodig. Dan is er geen bewijs nodig. Op zo'n ogenblik bij zo een mens komt in plaats van die opdracht met een planchette het innerlijk weten - dat u desnoods een uittreding kunt noemen - het contact met hogere waarden, dat automatisch bepaalt: "Zo moet je verder gaan". Dan vraagt die mens niet naar een bewijs, hij accepteert dat. Maar bij de meeste mensen is het zo: Als God in hoogst eigen persoon hier komt en Hij staat hier naast u en Hij zegt: "Kind, ik zal je de hemel geven". Weet u dan wat zij tegen Hem zeggen? "Neem mij niet kwalijk, maar wie bent u om dat te beloven?" "Ik ben God, de Vader". "Mag ik dan even uw paspoort zien? En welke formulieren moet ik invullen? Moet het in vijfvoud, of in zesvoud? Hoeveel moet ik nu storten en voor welke kerk?" Zij geloven eenvoudig niet, dat God iets geeft voor niets, alleen, omdat zij streven. De mensen weten de rede niet te gebruiken. De rede uitschakelen is dwaasheid. Maar er zijn zoveel dingen die buiten de rede staan, dat wij de rede beperken moeten tot het logische en redelijke gedrag. Al, wat er buiten staat, kan niet redelijk zijn. Dat ik hier zit, dat ik tot u spreek, is een geloofskwestie. U kunt daar redelijk over redeneren, zoveel u wilt, naar u zult nooit aan een definitief einde komen, voordat u bij ons bent.

U kunt er over gaan redeneren, of er een God is of niet. Als u dat redelijk wilt beredeneren, komt u nooit aan een einde. Er is een hoop vóór en er is een hoop tegen, hoe is dat nu eigenlijk? Een mens beleeft op vele vlakken tegelijk. Hij is niet alleen de stoffelijke mens, maar in hem ligt de Goddelijke vlam en in hem zijn alle voertuigen die in verschillende sferen thuishoren. Wanneer die mens zich bewust is van die beleving op een ander vlak, kan hij dat nooit vertalen in een

stoffelijke redelijkheid. Wanneer hij dat als redelijk zou beschouwen, omdat het zijn innerlijke redenen zijn die hem bewegen, dan moeten wij zeggen: het is geen rede meer. Rede vraagt immers verklaarbaarheid, vaststelbaarheid. Dan kunnen wij die rede gaan uitrekken als gomelastiek, maar daar komen wij er niet mee. Want ergens is een eindpunt, dat voor de stoffelijke rede staat.

Op het ogenblik, waar wij zeggen: dit moet bewijsbaar en waarneembaar zijn en bij herhaling op kunnen treden... Dit moet voortvloeien op logische wijze uit door mij gekende feiten en op den duur bewijsbaar zijn vanuit die bekende feiten, door een voor mij waarneembare en kenbaar verschijnsel, dat door anderen wordt bedoeld: Dan heb ik het pas over redelijk. Laten wij die rede er maar uitlaten. Ik begrijp wel, iemand die in andere sferen leeft en in deze wereld, die zal zeggen: "Wat ik doe, is redelijk", u beschouwt het als redelijk, omdat het voor u een aanvaardbare uitdrukking van uw innerlijk wezen is, maar het heeft niets meer met de rede te maken. Hier komt een ander ervaren. Zeg mijnentwil geloof, of een aanvaarding van de Goddelijke krachten, in de plaats van de rede.

Zoals je het leven accepteert, zo is het. M.a.w.: je moet heel wat bewuster zijn dan een doorsneemens om je eigen wishful thinking - of dat nu is "dood is dood" of hemel en hel, of een voortbestaan zoals wij dat u verklaren - voor zichzelf te beleven. Geen enkel esoterisch systeem, geen enkele godsdienstige opvatting, kortom, geen enkele beschouwing die het hiernamaals insluit, plus werkingen van onzichtbare krachten op aarde die als entiteiten op aarde, of elders geleefd hebben of leven, of het komt tot het onredelijke. Hier is de rede niet meer bij betrokken. Wanneer echter een dergelijk begrip algemeen aanvaard wordt, omgeeft men het met schijnredenen, om zo tot een schijnbaar redelijk concept te komen, dat voor het Ik dan het besef van: ik weet toch eigenlijk maar weinig een klein beetje weg ermee.... Daar komt het eigenlijk op neer. Als je gelooft dat je ziek bent, word je ziek. Als je gelooft dat je voortbestaat, besta je voort. Als je dat niet gelooft, besta je ook voort, maar dan duurt het een hele tijd voordat je ontdekt dat je niet dood bent. Dat is een erg pijnlijke kwestie.

Vraag: Was Tesla een Venusmens en ingewijde, zoals betoogd wordt in "The return of the Dove" van Mevr. Storm?

Antwoord: Geen commentaar. Er worden mij hier bepaalde boeken voorgelegd en bepaalde meningen. Dan vraagt men mij: vertel er iets over. Sommigen ervan zijn kolder. Ik heb geen tijd om het hier op een avond helemaal uiteen te rafelen. Dit laat ik aan uw eigen oordeel over. Wanneer ik zeg "geen commentaar", dan bedoel ik hiermee, dat ik het niet ermee eens ben, maar dat ik aan de andere kant voldoende goeds erin vind om niet tot een absolute veroordeling te komen.

Vraag: Wat is het doel van fenomenologie? Is het iets dergelijks als parapsychologie?

Antwoord: Dat geloof ik niet. Fenomenologie is namelijk een bestudering der verschijnselen en zou zich bezig kunnen houden met elk niet verklaarbaar verschijnsel, ongeacht uit welke bron het verschijnsel, het fenomeen dus, voortkomt. De fenomenen als vallende stenen, die lang niet altijd paranormaal, maar zeer eenvoudig te verklaren zijn, het bestuderen van een zeer bepaalde mistvorming bij een bepaalde plas en de daarin voorkomende schijnvormen. Bestudering van luchtspiegelen zelfs. Dit alles behoort tot de fenomenologie. Zij behoren niet tot de parapsychologie. De parapsychologie werpt zich namelijk niet op het verschijnsel, maar gebruikt het verschijnsel om bepaalde werkingen van de psyche, die verder reiken dan de normale psychologie kan gaan, te verklaren, en op grond daarvan stellingen omtrent de niet bekende delen van het menselijk wezen, te verdedigen, te ontkennen, vast te leggen enz. De parapsychologie heeft wel een heel andere inslag dan de fenomenologie. Een parapsycholoog en een mens die zich met fenomenen bezig houdt, kunnen samen werken om bepaalde dingen te zien en te verklaren. Maar wanneer zij samen naar een donkere kamer-seance gaan, dan zal de fenomenoloog zich bezig houden met de vraag: hoe kan dit verschijnsel ontstaan? De parapsycholoog zal zich bezig houden met de vraag: hoe kan ik dit verschijnsel verklaren uit de geestelijke krachten, die in of buiten de mens aanwezig zijn? Dat is het verschil.

(Vraag onverstaanbaar.)

Antwoord: Dat is niet helemaal juist. Bij deze wetenschap namelijk gaat het er wel om het fenomeen te bezien, maar daarbij zal men toch zeker ook uit gaan van de gekende theorieën -

niet in de bestaande verklaring, maar van de gekende theorieën - om tot een verklaring van het verschijnsel te komen. Men onderzoekt dus het verschijnsel, maar gebruikt ook wel degelijk m.i. de aanwezige kennis om dit te verklaren, de oorzaken ervan te vinden en het verschijnsel als zodanig te ordenen in de reeks van verschijnselen. Het is niet een wegwerpen van alle dingen. Fenomenologie is iets anders dan parapsychologie, ofschoon het een deel van de parapsychologie uit zou kunnen maken, of in samenwerking daarmee bepaalde verschijnselen zou kunnen trachten te verklaren.

Vraag: Zou u het cijfer acht willen verklaren?

Antwoord: Het cijfer acht is in zijn directe symboliek de weerspiegeling van macro- en microkosmos, waarin beiden zich gelijk zijn. Het is verder het priesterlijk getal, ofwel de Schepping, die zich spiegelt in God, en God Die zich spiegelt in de Schepping. Het is overigens een getal dat niet tot de z.g. Goddelijke waarden behoort. Als waarde zelf is het een weergave vanuit de Schepping. Wordt het getal acht op zijn kant gelegd, dan krijgen wij het bekende symbool van oneindigheid, waarbij een kruising van banen voorkomt. De acht in zijn staande vorm als cijfer, wordt vaak als volgt geïnterpreteerd. Vanuit het punt X, God, dalen wij af in de materie en stijgen wij op, om wanneer wij dit punt voorbijstreven, te komen in de niet materiële, of geestelijke wereld, daarin ons beleven door te maken en terug te komen tot het Goddelijke. Eerst wanneer wij vrij zijn van de begeerte, plus van de vrees, zullen wij in staat zijn het punt zelf te verkrijgen, dus het middelpunt, en vanuit dit middelpunt krijgen wij dan het getal 0, dat aan het getal 10 identiek is in de cijferreeksen. In welk geval wij dus te maken hebben met de Scheppende God, één voor Hij, die is. O voor Oneindigheid. Tezamen gevoegd: de totale Goddelijke Openbaring.

ESOTERIE

Nu er geen vragen meer zijn, zullen wij dan de kant van de esoterie nog een beetje uit gaan wandelen? Wij hebben het over het getal acht gehad en over het Goddelijke, dat dus eigenlijk ligt in het middelpunt van micro- en macrokosmos die elkaar weerspiegelen.

Hebt u wel eens nagedacht over het probleem van goed en kwaad? Goed en kwaad zijn namelijk precies zo uitdrukbaar. Goed is al datgene dat voor ons ligt. Kwaad al datgene wat achter ons ligt. Goed is al datgene waartegen wij op dit ogenblik "ja" kunnen of durven zeggen, kwaad is al datgene dat u op dit ogenblik niet kunt of durft accepteren.

In het totaal van onze bewustwording maken deze verschillen tussen goed en kwaad een zeer belangrijk deel uit van de innerlijke groei. In het begin kennen wij natuurlijk, net als het kind, alleen de zwart-wit waarde. Er is een absoluut kwaad en een absoluut goed, een tussenweg kennen wij niet. Bij een verdere ontwikkeling ontdekken wij vele tussentinten. Wij krijgen dan een wereld waarin vele grijze normen aanwezig zijn, die, naargelang onze eigen instelling bij een bepaalde gelijkswaarde veranderen in goed of kwaad.

Gaan wij nog een klein beetje verder, dan komen wij tot de conclusie dat het niet ons eigen standpunt is, of de Goddelijke wet, die goed en kwaad bepaalt, maar dat het onze eigen richting van streven is. Vanaf dat ogenblik krijgen wij het bewustzijn van het persoonlijk oordeel, of staande t.o. het Goddelijk oordeel. Nu horen wij ontzettend veel de kerken en leerstellingen vertellen over: Het Oordeel. Men schernt bv. met het laatste oordeel, de Goddelijke rechter en wat dies meer zij. Je komt er natuurlijk toe je af te vragen, hoe dit eigenlijk ontstaat en wat is nu Gods wet precies? Iedereen vertelt wat anders. Als je voor jezelf wilt komen tot een innerlijk bewustzijn, het kennen van innerlijk licht, dan heb je er niets aan wat de mensen zeggen. Dan heb je geen openbaring, tenzij zij volledig zijn en dat zijn zij zeker niet. In sommige gevallen zijn zij zelfs van deel tot deel met elkaar in tegenspraak. Ik heb een dergelijk probleem ergens anders eens behandeld. Er zat een advocaat bij. Nu wil ik niets ten nadele van advocaten zeggen, maar hij zei een heel lelijk ding, namelijk: "Het gaat er niet om, of wij de Goddelijke wet kennen. Iedereen wordt geacht de wet te kennen."

Dat was natuurlijk een echte stoffelijke opvatting. Ik heb geprobeerd hem die kwestie van goed en kwaad duidelijk te maken. Dat heb ik als volgt gedaan: Er zijn een aantal wetten die zo werkelijk de basis van het bestaan zijn, dat je ze eenvoudig niet kunt overschrijden. Je kunt ze soms ten dele overwinnen door andere wetten daar tegenover te stellen en de beheersing daarvan, maar je kunt ze nooit uitschakelen, zoals bv. de zwaartekracht. Maar de zwaartekracht op aarde en die op een andere wereld kunnen heel verschillend zijn. Dat kon hij begrijpen.

Dat zijn nu de Goddelijke wetten. Als ik je nu vertel dat je niet hoger dan twee meter kunt springen, dan is dat een menselijke wet. Dat kon hij ook begrijpen. Ik zei tegen hem, op het ogenblik dat ik mij verzet tegen die menselijke wet, doe ik kwaad, wanneer ik in de waarde van die menselijke wet geloof..... Dat kon hij ook begrijpen. Ik heb geen kans om tegen die Goddelijke wet, die zwaartekracht in te gaan. Want ik kan die werkingen nooit opheffen. Ik kan hoogstens leren die wetten zo te hanteren, dat het mij toch mogelijk wordt om vrijelijk mijn weg te gaan. Ik geloof, dat dat niet helemaal goed lag.

Verder heb ik tegen hem gezegd: Kijk eens, absoluut kwaad is niets anders dan de kracht-verspilling die ontstaat en je probeert je te verzetten tegen een Goddelijke wet, zonder daartoe de mogelijkheid te bezitten. Je kunt dus niet kwaad doen t.o.v. een wereld, van een mens, je kunt alleen kwaad doen ten overstaan van jezelf. Zijn commentaar: maar ik heb heus wel eens in mijn leven iets gedaan, waar ik later bitter spijt van had. Toen heb ik gezegd: dat kwam, omdat u zich ging realiseren, dat die handeling volgens uw huidig bewustzijn fout was, wat vandaag voor u goed is, is misschien in de verleden tijd kwaad geweest en omgekeerd. Dat kon hij toegeven. Toen heb ik gesteld: werkelijk goed en werkelijk kwaad kunnen wij alleen bepalen aan de weg, die wij zelf afleggen. Op het ogenblik dat wij in het kwaad gaan geloven, dat wij het kwaad tot belangrijke factor in ons wezen maken, dan bouwen wij een grote muur, die ons van het goede, datgene wat wij verlangen, terughoudt.

Zijn antwoord: verlangen wij dan wat goed is? Elke mens verlangt naar volmaaktheid, verlangt naar vrede, naar kracht. Dat kan hij alleen doen, wanneer hij die God Die in hem leeft, voor zichzelf volledig kan realiseren. Elke schrede in die richting, ongeacht wat zij in een wereld is of lijkt, is dus goed. Maar op het ogenblik dat ik mij bezig ga houden met de vraag, of een bepaalde schrede nu goed of kwaad is geweest, terwijl zij mij oorspronkelijk bewuster heeft gemaakt en nader heeft gebracht tot God, dan doe ik kwaad. Want dan ga ik in het overwegen van de verschijnselen de oorzaak daarvan verwaarlozen. Dat werd toen maar geaccepteerd. "Nu ja, als u zo kunt praten, dan zou ik al een zoon van Brugman moeten zijn om er tegen op te komen, dus ik zal mijn mond maar houden."

Maar toch had ik tegen hem iets gezegd, dat buitengewoon belangrijk is voor de innerlijke bewustwording, de innerlijke rijpheid en de innerlijke vrede van elke mens. Of wij nu over esoterie praten of niet, het gaat er toch uiteindelijk om, dat wij harmonisch zijn in onszelf, nietwaar? Of wij nu zeggen: de Goddelijke vlam, of de innerlijke vrede kennen. Dat is niet zo erg verschillend. Laten wij daarom dit onthouden: er bestaat voor ons geen kwaad, tenzij wij het zelf, hetzij door scholing, of door een andere reden kwaad noemen. Er kan ons niets gebeuren wat kwaad is. Alles wat er op de wereld gebeurt, brengt ons dichterbij God. Op het ogenblik dat wij ons tegen omstandigheden, feiten en toestanden gaan verzetten, niet dus proberen een weg te vinden, maar eenvoudig gaan zeuren erover, dat het nu zo is en niet anders, dan doen wij kwaad. Maar zolang als wij de kracht van het leven erkennen, ook wanneer het ons wat moeilijker valt en wij zien dit als goed, als iets positiefs, dan worden wij door ons aanvaard van die positieve waarden, dichterbij gebracht tot God. Onze voorstelling van God wordt duidelijker. Wij bereiken Hem gemakkelijker. Hij spreekt meer in ons.

Wanneer wij dat nu hebben, doen wij goed. De kwestie van goed en kwaad is eigenlijk helemaal niet zo ingewikkeld. Wanneer je maar onderscheid kunt maken tussen menselijke wetten, menselijke opvattingen en omtrent openbaringen en de werkelijke wetten Gods. Het is onmogelijk tegen de wet Gods te zondigen in de zin van het overtreden van die wet. Je kunt slechts zondigen tegen de Goddelijke wetten door een pogen er tegen in te gaan en je zult een stilstand van je eigen ontwikkeling bereiken, bitterheid, lijden en wat dies meer zij. Een mens die werkelijk aan esoterie doet, in de goede zin van het woord, zal de vreugden van het leven, zoals God ze geeft, de lessen van het leven, zoals God ze door zijn wetten mogelijk maakt,

voortdurend vreugdig accepteren. Hij zal nooit verwerpen of terzijde schuiven. Hij zal voor alles zorgen dat hij het steeds kan zien als deel van een positief streven, een streven naar het Goddelijke.

(Vraag onverstaaenbaar.)

Antwoord: Dan is het niet de handeling die je nader tot God heeft gebracht, maar het is de realisatie die daaruit voortkwam en dus het terugkeren tot de harmonie, die eerst door het bewustzijn kwaad werd verstoord. Wij zijn soms net als kinderen. Wij zien alleen zwart en wit. Later zien wij de tussentonen van grijs, dus verschillende gradaties van kwaad en goed. Maar in feite is het terug te brengen tot een in onszelf in harmonie zijn met God, dus aanvoelen. Dit is voor God aanvaardbaar. God geeft mij dit, geeft mij deze vreugde en geeft mij deze zorgen. Er is iets goeds in. Ik geloof eerder dat de beschaving die toch ook een soort emancipatie inhoudt, het aantal dingen die kwaad heten, aanmerkelijk kan vergroten, omdat, zodra wij komen tot een gemeenschappelijk begrip en een gemeenschappelijk bewustzijn, beginnen met het ergste wat wij uit esoterisch en geestelijk opzicht kunnen doen, namelijk: anderen aan te doen hen onze weg naar de waarheid op te leggen, en daaruit komt dan dus een begrip van kwaad en later de correctie.

Wees blij, als je de correctie gevonden hebt. Dat is het eerste punt. Het tweede punt: realiseer je dat het noodzakelijk was. Want je doet vele dingen die kwaad heten en het niet zijn. Alleen je zondigt tegen jezelf, en je schept dus kwaad op het ogenblik dat je handelingen stelt, daden, gedachten naar voren brengt uit jezelf, die voor je eigen gevoel kwaad zijn, die dus je Ik tegen zichzelf verdelen. Dat veroorzaakt stilstand. Maar zolang als wij ons bewust zijn van het goede, is het goed. Het gekke is, dat als wij ons houden aan hetgeen wij in onszelf als goed, als uit God erkennen, dat wij dan vaak heel wat kieskeuriger leven, dan degenen die zich aan het wettelijke, het juiste en goede houden. Dus zich houden aan de wetten van anderen, achten op de mening van anderen, enz. In het erkennen van de goddelijke harmonie - bewust of onbewust - zullen wij altijd de vreugde in de wereld vergroten, de harmonie en de vrede in de wereld sterker tot uiting brengen.

Vraag: Een bewustwording dus buiten het denken?

Antwoord: Zo iets. Er komt een ogenblik dat wij ons bewust worden van hetgeen voor ons kwaad is. Tevens leren wij dan begrijpen dat het kwaad niet buiten ons, maar in ons ontstaat. Hebben wij deze ontdekking eenmaal gedaan, dan vinden wij heel gemakkelijk de weg naar binnen toe en de verdere bewustwording.

Opmerking: Maar het komt toch vaak voor dat je je afvraagt: is dit nu goed, of is het nu kwaad.

Antwoord: Inderdaad. Maar dit bewustzijn wordt u vanzelf door de goddelijke wet van oorzaak en gevolg bijgebracht. Wanneer je in het begin van je leven op aarde nog niet beseft dat er goed en kwaad bestaan, dan zijn daar je ouders, je onderwijzers, later de staat en de gewapende macht of de kerk, die je heel vlot bijbrengen dat er verschil bestaat tussen goed en kwaad. Dus, het zoeken naar de verschillen tussen het al en niet aanvaardbare is inherent aan het menselijk bestaan in zijn huidige vorm.

Ik vond, dit een prettige gedachtenwisseling. Alleen vraag ik mij nu af, waarom u meende dat u zo weinig te vragen had. Het wordt echter nu tijd dit deel van de bijeenkomst te gaan besluiten.

Vrienden, het ga u goed. Draag de warmte en de regen prettig. En vooral: zoek ook de voordelen ervan te genieten. Probeer uit het licht, dat er buiten u vaak is, wat licht voor binnen in u te putten. Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond.

Wij zullen deze avond nu gaan besluiten met het schone woord. Ik zou dan ook graag hiertoe een aantal onderwerpen van u horen.

Voorstel: Een Vlag. Lotusvijver. Phoenix.
Antwoord: Ik dank u zeer.

VLAG

Kleurig wapperend symbool,
idool van hen,
die niet begrijpen de werkelijkheid.
Wapen,
dat tot strijd vaak voert
en haten,
teken van grenzen
en begeren.

Eens zult gij wel vergaan,
wanneer de mensheid eerst zal leren
één te zijn
mens-zijn te eren
gezamenlijk
de weg tot God
te gaan.

Ik hoop dat u dit enigszins bitter beeld begrijpt. De vlag is soms wel een vreugdig symbool. Maar voor alles is het de vlag die voorop gaat in de oorlog. Het is dit, wat haar maar al te vaak tot een vloek heeft gemaakt, tot een symbool van zelfgerechtigheid en haat. Laat ons dat nooit vergeten.

LOTUSVIJVER

Licht-glanzende bloem,
verzilverd door maanlicht,
droom van bewustzijn,
ontplooiend begrijpen,
wortelend onder spiegelend watervlak
in modder.

Lotusvijver, wereldbeeld,
geestelijk bewustzijn,
lotus, stoffelijk bestaan.
Waterspiegel, lichte scheiding
tussen somber-duistere waan
en een lichtend zuiver kennen
van een wereld.

Krachten der oneindigheid
tot in eindigheid gebracht,
vreemde kracht,
die het wezen openbreekt
en in het wezen doet ontstaan
de lichte kracht,
die wordt tot werkelijkheid.
die is: des Scheppers woord.

Goddelijk akkoord,
klinkende in een wezen
als een knop die zich ontplooit.
maanlicht leven zonder vrezen tonende
een wereld als een lotusvijver.

PHOENIX

Hij is in het leven uitgegaan.
Hij heeft de wereld omzworven.
Hij zag de schoonheid van het bestaan
en werelden, verdorven en slecht.

Hij heeft zich aan het leven gehecht
zo, sloeg hem eens het laatste
zo is hij uit wereld van somber zwart
tot lichte krachten ingegaan
en heeft in vuur herbrand
het oude zijn.

In pijn vernieuwend zich
heet hij ons: Phoenix
uit het licht herboren
gaat hij door lichte sferen, in levend leren,
dat het ik zich doet verheffen
en beter, nieuw het leven gaan.

Phoenix:
mensenziel, geboren
uit een God-gesproken woord
zoekend naar een eigen waarheid
vaag reeds innerlijk gehoord.

Zelf kunt gij niet verder leven, Phoenix.
eens komt ook voor u
het einde van de tijd.
dan keert gij terug
tot goddelijk wezen.
Versmeltend wezen
in godgegeven vlammen,
verliest gij alle schijn
en tijd om te keren
na al leren
tot het ware: eeuwigheid.
Zo zijt gij vlam Gods,
o, Phoenix.

En hiermede, vrienden, is mijn bescheiden pogen ten einde. Ik ben u zeer dankbaar, zowel voor de onderwerpen als voor de welwillende vriendelijkheid, waarmee u mij aan hebt gehoord. Sta mij daarom toe, u mijn wensen aan te bieden voor een genoeglijke avond en een rust, waarin de ziel opstijgt als een Phoenix, gaande uit de stof tot in de bron van alle bestaan. Goedenavond.

N.B.

Door een falen der apparatuur bleek het onmogelijk het tweede deel van deze avond woordelijk weer te geven, terwijl vragen uit de zaal onverstaanbaar bleken.

Henri merkte eens op:

Wanneer je je ergert over de fouten van anderen vergeet je hoeveel fouten je zelf steeds weer maakt. Daar schuilt dan meestal de ergste fout. Beter is een woord, dat veel gebruikt wordt tegen anderen, maar zelden door eigen daden wordt bewezen.